

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ ТА ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»**

третього рівня вищої освіти

за спеціальністю В9 Історія та археологія

галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

кваліфікація: доктор філософії з історії

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ УНІВЕРСИТЕТУ
Голова вченої ради**

_____ Віталій КУРИЛО

(протокол № 00 від 00.05.2026 року)

Освітньо-наукова програма набуває чинності
з 01 вересня 2026 р.

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Світлана ВОВК

(наказ № 00-ОД від 00.06.2026 р.)

**СТОРІНКА ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Історія та археологія»**

третього рівня вищої освіти

за спеціальністю В9 Історія та археологія

галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

кваліфікація: доктор філософії з історії

ПОГОДЖЕНО

Завідувач відділу аспірантури

_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

«00» квітня 2026 р.

Завідувач кафедри історії та археології

_____ Олександр НАБОКА

«00» березня 2026 р.

Гарант освітньо-наукової програми

_____ Олександр НАБОКА

«00» березня 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма базується на таких документах:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341;
- Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом МОН України від 15.05.2024 № 686;
- Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261;
- Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.
- Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Розроблено проектною групою спеціальності В9 Історія та археологія у складі:

1. Гарант програми (керівник проектної групи) – Набока О. В. – завідувач кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доктор історичних наук, професор
2. Михальський І. С. – професор кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доктор історичних наук, професор;
3. Дробишева О. А. – доцент кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», кандидат історичних наук, доцент, випускниця аспірантури університету 2014 р.
4. Мілованова О. В. – директор Луганського обласного краєзнавчого музею.
5. Черкащенко О. О. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Програму обговорено на засіданні кафедри історії та археології

Протокол від 00 березня 2026 р. № 0.

Програму схвалено на засіданні вченої ради факультету соціальних і гуманітарних наук

Протокол від 00 квітня 2026 р. № 0.

Відомості про рецензентів – зовнішніх стейкхолдерів:

- 1.
- 2.

1. Опис освітньо-наукової програми зі спеціальності В9 Історія та археологія

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», факультет соціальних і гуманітарних наук
Назва освітньої програми	Історія та археологія
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія
Спеціалізація або предметна спеціальність (за наявності)	–
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення:</i> теоретичні та прикладні засади історичної науки; філософські проблеми, правові та етичні основи наукової діяльності; академічне письмо і наукова комунікація; сучасні підходи до історіографії і джерелознавства; методика навчання історії у закладах вищої освіти.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної галузі:</i> філософські засади й методологія наукового пізнання в історії, структура і логіка історичного дослідження, академічна доброчесність, теорія й методика історичної науки, розвиток історіографії та джерелознавства, освітня й комунікаційна роль історії в сучасному суспільстві.</p> <p><i>Методи, методики і технології:</i> загальнонаукові і спеціальні наукові методи, які застосовуються під час здійснення історичних досліджень, а також методики і технології, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток археології, історії і культури.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> цифрові освітні ресурси, інформаційно-комунікаційні технології, цифрові інструменти опрацювання текстової та графічної інформації. цифрові бази джерел та наукових публікацій, методичне забезпечення освітнього процесу.</p>
Цілі освітньої програми	Підготовка висококваліфікованих фахівців в галузі історії та археології, що передбачає здобуття компетентностей достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних наукових проблем у галузі історичної науки та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, проведення оригінального наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що відповідає місії університету у забезпеченні підготовки конкурентоздатних фахівців на основі органічної єдності високоякісного студентоцентрованого навчання, диджиталізації, наукової діяльності, розвитку соціальної активності, креативності, патріотизму.

Тип освітньої програми	освітньо-наукова
Мова (мови) викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання ОП	60
Форми здобуття освіти за ОП і розрахункові строки виконання ОП за кожною з них	денна, заочна 1 рік
Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за ОП	наявність освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Компетентності випускника	<p style="text-align: center;">Інтегральна компетентність</p> <p>Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми історичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності, а також механізмів правового регулювання інтелектуальної власності.</p> <p>ЗК 2. Здатність використовувати українську і іноземну мову для проведення досліджень, презентації результатів власного наукового дослідження і спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищі в усній та письмовій формі.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 5. Здатність до організації і проведення оригінальних наукових досліджень, у т.ч. із застосуванням сучасних інформаційних технологій.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 7. Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність) та організовувати власну науково-творчу діяльність.</p> <p>ЗК 8. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проєкти і програми в історичній галузі.</p> <p>ЗК 9. Здатність до міжособистісної та кроскультурної комунікації, адаптивності та командної роботи.</p> <p>ЗК 10. Здатність до критичного, системно-раціоналізованого мислення, толерантності до різних ідей, принципово нових точок зору і фактів дійсності, що ґрунтуються на системному теоретичному світогляді.</p>

	<p style="text-align: center;">Спеціальні (фахові) компетентності</p> <p>СК 1. Здатність обирати найбільш релевантні методи, методики та підходи для здійснення досліджень в галузі історії та археології.</p> <p>СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку з історичних наук, розуміння сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної історичної науки, її критичного осмислення.</p> <p>СК 3. Здатність аналізувати та порівнювати різноманітні теорії, концепції, гіпотези в межах предметної сфери наукового дослідження, глибоко розуміти специфіку сучасного понятійного апарату, пропонувати адекватні висновки та пропозиції.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати критичний аналіз і визначати рівень об'єктивності інформаційних джерел різних видів, встановлювати та оцінювати достовірність та репрезентативність історичної інформації.</p> <p>СК 5. Здатність створювати нові історичні знання через проведення оригінального дослідження, якість якого може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>СК 6. Здатність до ефективного управління дослідницьким процесом, зокрема визначення цілей та оптимальною поєднання пріоритетних і поточних видів діяльності з історії та археології.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати на практиці принципи комплексного дослідження в історії та археології.</p> <p>СК 8. Здатність до публічного представлення та захисту результатів дослідження, участі у наукових дискусіях на різних рівнях, відстоювання власної позиції.</p> <p>СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність, використовувати професійно-профільні знання і практичні навички в освітньому процесі закладів вищої освіти для впровадження інноваційних методів вивчення історичних дисциплін.</p> <p>СК 10. Здатність репрезентувати результати наукових досліджень в масовій культурі, ЗМІ, мистецтві, кіно, літературі тощо</p>
<p>Програмні результати навчання, які дають право на присудження визначеної ОП освітньої або освітньо-наукової кваліфікації та професійної кваліфікації</p>	<p>ПРН 1. Знання концептуальних засад наукового пізнання, основних філософських методологічних підходів, концепцій розвитку науки і наукової раціональності, уміння застосовувати знання з філософії для пошуку методів і методології розв'язання конкретно-наукових проблем в історичній галузі.</p> <p>ПРН 2. Вміння розуміти специфіку наукового дискурсу іноземною мовою і його основних жанрів, демонструвати високу культуру академічного письма, використовувати іноземну мову для здобуття і передавання фахової інформації, репрезентації результатів власних наукових досліджень.</p> <p>ПРН 3. Знання норм наукової етики та дотримання</p>

академічної доброчесності, основних понять і категорій в сфері правового регулювання інтелектуальної власності, видів відповідальності за порушення академічної доброчесності та прав на результати інтелектуальної діяльності, уміння застосовувати правові акти та документи у сфері захисту результатів інтелектуальної діяльності і дотримання академічної доброчесності.

ПРН 4. Знання сутності та комплексу вимог до наукового проекту з історії та/або археології, особливостей, правил оформлення та уніфікації наукових документів, уміння скласти модель творчої роботи, програму і план дослідження, управляти проектом на всіх його стадіях, обґрунтовувати практичну значущість результатів і оформляти результати наукового проекту.

ПРН 5. Знання новітніх методологічних напрямів сучасної історичної науки, уміння використовувати методологічний інструментарій історичних досліджень для проведення самостійної науково-пошукової роботи.

ПРН 6. Знання принципів дослідження в науці загалом та історичних науках зокрема, характеристик та особливостей основних методів історичних досліджень, специфіки використання сучасних інформаційних технологій в історичній науці, вміння раціонально добирати і використовувати різні методи для збору і аналізу даних.

ПРН 7. Знання основних джерел з історії історичної думки, логіки розвитку історичних студій сучасності, основних концепцій історіописання, уміння орієнтуватися в основних проблемах сучасної історіографії, аналізувати діяльність провідних історіографічних шкіл, застосовувати отримані знання для написання історіографічних оглядів, здійснювати аргументовану критику історичних праць та виділяти невирішені проблеми в історіографічному масиві.

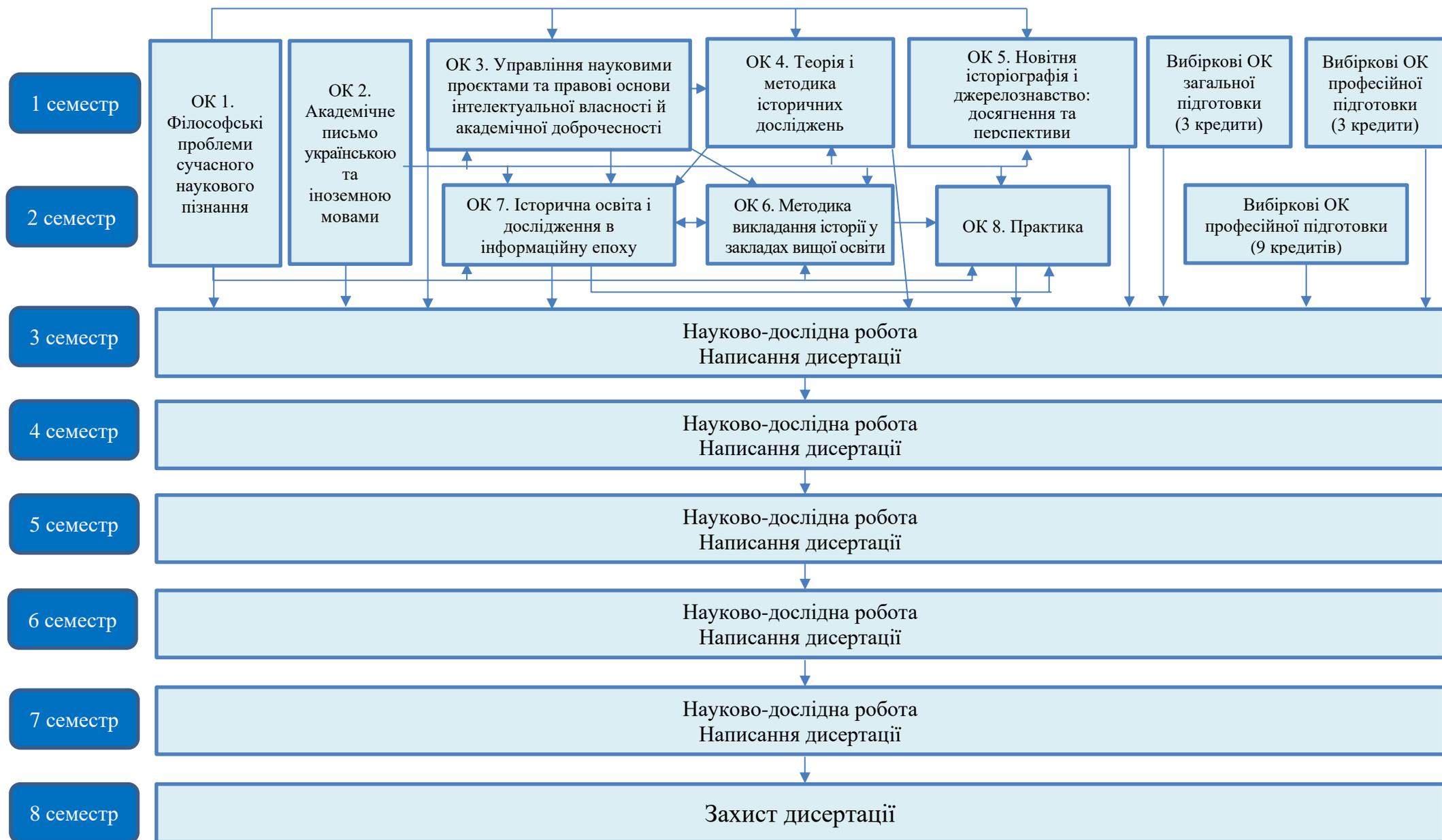
ПРН 8. Знання основних етапів розвитку історичного джерелознавства, методів історичного та джерелознавчого дослідження, основ критики історичного джерела, уміння орієнтуватися в основних напрямках сучасного джерелознавства, уміння класифікувати різні види історичних джерел.

ПРН 9. Знання основних нормативних документів, що стосуються системи освіти, прав й обов'язків суб'єктів освітнього процесу, знання методики навчання історичних дисциплін у закладах вищої освіти, уміння розробляти та впроваджувати навчальні та виховні завдання, враховувати в педагогічній діяльності вікові та психологічні особливості здобувачів вищої освіти, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності, діагностики, контролю та оцінки її ефективності, організовувати раціональний педагогічний документообіг тощо, у т.ч. з використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

	<p>ПРН 10. Планувати наукове дослідження для вирішення важливої задачі в галузі історії та/або археології, формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні наукові аргументи і докази, підтверджені історичними джерелами, демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.</p> <p>ПРН 11. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.</p> <p>ПРН 12. Вміння застосовувати отримані теоретичні знання у науково-дослідній роботі, інтегрувати теоретичні знання з історії та археології в практичний досвід.</p>
<p>Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється за двома формами: проміжна атестація і підсумкова атестація.</p> <p>В якості проміжної атестації є наприкінці кожного семестру здобувачі освіти звітують про виконання індивідуального навчального плану (I рік навчання) та індивідуального плану наукової роботи (I – IV роки навчання) на засіданні кафедри історії та археології.</p> <p>Формою підсумкової атестації є публічний захист наукових досягнень у формі дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді. Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом Міністрів України.</p>
<p>Можливості працевлаштування за здобутою освітою</p>	<p>Випускник може працювати на посадах, пов'язаних з науково-дослідною діяльністю в історичній сфері та у сфері викладацької діяльності в Україні та за кордоном.</p> <p>Сфера діяльності, основні посади, професійні назви робіт, професійні можливості випускників за Національним класифікатором професій України ДК 003:2010:</p> <p>2310.2 асистент, викладач університету та закладу вищої освіти;</p> <p>2431.2 архівіст, зберігач експонатів, зберігач фондів;</p> <p>2442.1 молодший науковий співробітник, науковий співробітник, науковий співробітник-консультант (археологія);</p> <p>2443.1 молодший науковий співробітник, науковий співробітник, науковий співробітник-консультант (історія).</p>
<p>Процедури присвоєння професійних кваліфікацій</p>	<p>Присвоєння професійної кваліфікації не передбачено</p>

2. Перелік обов'язкових освітніх компонентів (ОК) і їх логічна послідовність

Код н/д	Освітні компоненти освітньо-наукової програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОК 1.	Філософські проблеми сучасного наукового пізнання	6	залік
ОК 2.	Академічне письмо українською та іноземною мовами	6	залік
ОК 3.	Управління науковими проектами та правові основи інтелектуальної власності й академічної доброчесності	6	залік
ОК 4.	Теорія і методика історичних досліджень	6	екзамен
ОК 5.	Новітня історіографія і джерелознавство: досягнення та перспективи	6	екзамен
ОК 6.	Методика викладання історії у закладах вищої освіти	3	екзамен
ОК 7.	Історична освіта і дослідження в інформаційну епоху	3	екзамен
ОК 8.	Практика	9	залік
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів:			45

3. Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми.

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8
ЗК 1	+		+	+				
ЗК 2		+	+	+		+	+	+
ЗК 3	+			+	+		+	
ЗК 4			+	+	+		+	
ЗК 5	+		+	+			+	
ЗК 6		+	+	+			+	
ЗК 7			+	+		+	+	+
ЗК 8			+	+				
ЗК 9		+				+		+
ЗК 10	+			+	+			
СК 1	+			+			+	
СК 2				+	+			
СК 3	+			+	+			
СК 4					+		+	
СК 5			+	+	+		+	
СК 6			+	+			+	
СК 7				+		+	+	+
СК 8		+		+				+
СК 9						+		+
СК 10		+	+			+		+

4. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними освітніми компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8
ПРН 1	+			+				
ПРН 2		+		+				+
ПРН 3			+	+				+
ПРН 4		+	+	+				
ПРН 5				+			+	
ПРН 6	+			+	+		+	
ПРН 7	+				+			
ПРН 8					+		+	
ПРН 9						+		+
ПРН 10		+	+					
ПРН 11		+	+				+	
ПРН 12				+		+		+